

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Иван Стоянов Александров

Ръководител катедра Здравни грижи, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна, филиал Сливен

По отношение заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” №270 от 07.03.2017 г. за включване в Научно жури за защита на дисертационен труд на **Таня Владимирова Каменова** по професионално направление 3.2. „Психология“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“ с тема на дисертационния труд „Роля на социалнопсихологическия тренинг за интегриране на деца със специални образователни потребности в училищна среда“.

1. Актуалност

Дисертантът разработва актуален проблем идващ от необходимостта за практическо приложение на психологическото знание. Все още в България науката психология и професията психология са доста разединени и не ползват своите положителни страни. Това често води до откъснатост от измервания свързани с ефективност и ефикасност на определен практически модел за психологическа работа. В този ред на мисли трудът на Таня Каменова е опит за научно изследване, теоретично концептуализиране и решаване на практически проблеми и си поставя амбициозната цел да свърже - науката психология и професията психология.

Проблематиката свързана със съвременните стратегии за обучение е свързана с развитието на обучаващата среда, която да е ориентирана към

създаване на условия, осигуряващи: стабилност на когнитивните структури и устойчивост на системите от знания в тях; гъвкаво прилагане на добре организирани бази знания; развитие на метакогнитивни умения, на евристични методи. Тези изисквания насочват множество изследвания към дълбочината на процесите на учене, възприемане и усвояване на информацията особено при деца със специални образователни потребности.

Съществен аргумент подкрепящ актуалността на такова изследване е и подборането на адекватна методика за тренинг на деца със специални потребности с цел подобряването на функционирането им в средата им на живот и учене.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е представен в обем от 211 страници, структуриран в увод, три глави, заключение, две приложения и списък на използваната литература, състоящ се от 159 източника – 104 на кирилица, 53 на латиница и 2 интернет сайта. Текстът съдържа 26 таблици и 21 фигури. В края на всяка глава са представени изводи, релевантни на целта на дисертационния труд и заложените хипотези.

В първа глава адекватно са изяснени основни понятия за специални образователни потребности. Описани са основните диагностични категории, и разстройства на психологичното развитие. В отделен параграф за засегнати проблемите свързани с психологическата подкрепа на деца със специални образователни потребности. Развита е идеята за интегрирано обучение и състоянието на проблема в български условия.

Изводите от тази глава служат за аргументация на изследователската процедура.

Във втора глава се разглеждат появата и развитието на груповите форми на въздействие, съвременните приложения на тренинг групите,

както и спецификата на приложение на тренинговите форми при деца със специални образователни потребности.

В трета глава са представени основните моменти от изследователската процедура и емпиричното изследване.

Целта на изследването и формулирана адекватно и е свързана с темата и основната насока на дисертационния труд. Задачите са оформени и съобразени с подпомагането на осъществяването на целта на изследването.

Формулираните подхипотези обясняват главната хипотеза, а именно че социалнопсихологическият тренинг ще повлияе по позитивен начин върху психосоциалното функциониране на децата със специални образователни потребности. Подхипотезите са добре аргументирани и позволяват проверка на допусканията изложени в тях.

Представените данни са обработени с адекватни на скалираните величини и разпределенията статистически методи.

Изводите представляват обобщение на резултатите и причините за ефектите на социално психологическия тренинг. Критично е обяснено проявлението им и закрепването на тези ефекти във времето.

3. Препоръки към дисертационното изследване.

Към дисертационния труд имам следните препоръки (те са за подобряване на бъдещите научни изследвания на докторанта в засегнатата от него актуална проблематика):

- Желателно е при обзорите на бъдещи изследвания да бъдат включени повече източници от последните години публикувани в реферирани издания и издания с импакт фактор.
- Основни признаци за научната речева характеристика са целенасочеността и прагматичността. Ето защо, емоционалните езикови елементи не притежават особено значение за научните

произведения. Бих препоръчал в бъдещи научни разработки включването само на точни, получени в резултат на продължителни наблюдения и научни експерименти сведения и факти.

Направените препоръки не променят положителната ми оценка за дисертационния труд и неговата значимост от гледна точка на научно-приложните приноси, които има. Те са посочени, за да подпомогнат докторанта да усъвършенства в бъдещи научни трудове научния апарат и начина на представяне на резултатите от емпиричните изследвания.

4. Научни и научно-приложни приноси.

Цялостно дисертационният труд дава основание за формулиране на следните научни и научно-приложни приноси:

1. Систематизирани са приложни подходи за оказване на психологическа помощ и подкрепа на деца със специални образователни потребности и на техните родители.
2. Направен е анализ на потенциалът на социалнопсихологическия тренинг за развиване на ключови компетентности (себепознание, саморегулация, взаимоотношения, комуникативни умения, самооценка) при деца със специални образователни потребности.
3. Разработена е методика за оценка на ефекта на социалнопсихологическия тренинг върху ключови индикатори на психосоциалното функциониране.
4. Създадена и апробирана е методика за приложение на занятия от тренингов тип в продължение на една учебна година.
5. Емпирично идентифицираните ефекти на социалнопсихологическия тренинг върху психосоциалното функциониране на децата със специални образователни потребности са анализирани от гледна точка

на диагнозата, за да се установят обективните ограничения и обхвата на възможностите за повлияване.

Авторефератът отразява изцяло съдържанието на дисертационния труд. Основните части от дисертационния труд са представени в публикации под формата на статии и доклади от конференции.

5. Заключение

Таня Каменова е развиващ се психолог и изследовател. Дисертационния труд показва в достатъчна степен научно-изследователската и психологично-практическа дейност, в която тя се развива.

Представената дисертация представлява актуално изследване в значима област на психологическото познание. Приносите са от теоретичен и приложно-практичен характер. Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, при успешна защита, да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и възрастова психология) на Таня Владимирова Каменова.

Варна
09.03. 2017г.

Изготвил становището:
Доц. д-р Иван Александров